

IMPACTUL DEPOZITELOR DE DEȘURI INDUSTRIALE ȘI URBANE ASUPRA MEDIULUI

Autor: lect. sup. Dandara ADRIANA

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: În articol se caracterizează situația reală creată în R. Moldova în rezultatul depozitării neraționale a deșeurilor industriale și comunale cu urmările și consecințele acestor acțiuni. Se propun metode concrete de gestionare a deșeurilor ținând cont de posibilitățile economice ale R. Moldova.

Cuvinte cheie: mediu, deșuri industriale, disconfort vizual, depozite, poluarea aerului, elemente poluante, pesticide, materiale reciclabile.

În general, ca urmare a lipsei de amenajări și a exploatării deficitare, depozitele de deșuri se numără printre obiectivele recunoscute ca generatoare de impact și risc pentru mediu și sănătatea publică.

Principalele forme de impact și risc determinate de depozitele de deșuri orășenești și industriale, în ordinea în care sunt percepute de populație, sunt:

- modificări de peisaj și disconfort vizual;
- poluarea aerului;
- poluarea apelor de suprafață;
- modificări ale fertilității solurilor și ale compoziției biocenozelor pe terenurile învecinate.

Poluarea aerului cu mirosuri neplăcute și cu suspensii antrenate de vânt este deosebit de evidentă în zona depozitelor orășenești actuale, în care nu se practică exploatarea pe celule și acoperirea cu materiale inerte.

Scurgerile de pe versanții depozitelor aflate în apropierea apelor de suprafață contribuie la poluarea acestora cu substanțe organice și suspensii.

Depozitele neimpermeabilizate de deșuri urbane sunt deseori sursa infestării apelor subterane cu nitrați și nitriți, dar și cu alte elemente poluante. Atât exfiltrațiile din depozite, cât și apele scurse de pe versanți influențează calitatea solurilor înconjurătoare, fapt ce se repercutează asupra folosinței acestora.

Scoaterea din circuitul natural sau economic a terenurilor pentru depozitele de deșuri este un proces ce poate fi considerat temporar, dar care în termenii conceptului de “dezvoltare durabilă”, se întinde pe durata a cel puțin două generații dacă se însumează perioadele de amenajare (1 - 3 ani), exploatare (15 - 30 ani), refacere ecologică și postmonitorizare (15 - 20 ani).

În termeni de biodiversitate, un depozit de deșuri înseamnă eliminarea de pe suprafața afectată în urma acestei folosințe a unui număr de 30 - 300 specii/ha, fără a considera și populația microbiologică a solului. În plus, biocenozele din vecinătatea depozitului se modifică în sensul că:

- în asociațiile vegetale devin dominante speciile ruderale specifice zonelor poluate;
- unele mamifere, păsări, insecte părăsesc zona, în avantajul celor care își găsesc hrana în gunoai (șobolani, ciori).

Deși efectele asupra florei și faunei sunt teoretic limitate în timp la durata exploatării depozitului, reconstrucția ecologică realizată după eliberarea zonei de sarcini tehnologice nu va mai putea restabili echilibrul biologic inițial, evoluția biosistemului fiind ireversibil modificată. Actualele practici de colectare și transport/depozitare a deșeurilor urbane facilitează înmulțirea și diseminarea agenților patogeni și a vectorilor acestora: insecte, șobolani, ciori, câini vagabonzi.

Deșeurile, dar mai ales cele industriale, constituie surse de risc pentru sănătate datorită conținutului lor în substanțe toxice precum metale grele (plumb, cadmiu), pesticide, solvenți, uleiuri uzate.

Problema cea mai dificilă o constituie materialele periculoase (inclusiv nămolurile toxice, produsele petroliere, reziduurile de la vopsitorii, zgurile metalurgice) care sunt depozitate în comun cu deșuri solide orășenești. Această situație poate genera apariția unor amestecuri și combinații inflamabile, explozive sau corozive; pe de altă parte, prezența reziduurilor menajere ușor degradabile poate facilita descompunerea componentelor periculoase complexe și reduce poluarea mediului.

Un aspect negativ este acela că multe materiale reciclabile și utile sunt depozitate împreună cu cele nereciclabile; fiind amestecate și contaminate din punct de vedere chimic și biologic, recuperarea lor este dificilă.

Problemele cu care se confruntă gestionarea deșeurilor în R. Moldova pot fi sintetizate astfel:

- depozitarea pe teren descoperit este cea mai importantă cale pentru eliminarea finală a acestora;
- depozitele existente sunt uneori amplasate în locuri sensibile (în apropierea locuințelor, a apelor de suprafață sau subterane, a zonelor de agrement);
- depozitele de deșeuri nu sunt amenajate corespunzător pentru protecția mediului, conducând la poluarea apelor și solului din zonele respective;
- depozitele actuale de deșeuri, în special cele orășenești, nu sunt operate corespunzător: nu se compactează și nu se acoperă periodic cu materiale inerte în vederea prevenirii incendiilor, a răspândirii mirosurilor neplăcute; nu există un control strict al calității și cantității de deșeuri care intră pe depozit; nu există facilități pentru controlul biogazului produs; drumurile principale și secundare pe care circulă utilajele de transport cu deșeuri nu sunt întreținute, mijloacele de transport nu sunt spălate la ieșirea de pe depozite; multe depozite nu sunt prevăzute cu împrejmuire, cu intrare corespunzătoare și panouri de avertizare.
- terenurile ocupate de depozitele de deșeuri sunt considerate terenuri degradate, care nu mai pot fi utilizate în scopuri agricole; la ora actuală, în Moldova, peste 12000 ha de teren sunt afectate de depozitarea deșeurilor menajere sau industriale;
- colectarea deșeurilor menajere de la populație se efectuează neselectiv; ele ajung pe depozite ca atare, amestecate, astfel pierzându-se o mare parte a potențialului lor util (hârtie, sticlă, metale, materiale plastice);

Toate aceste considerente conduc la concluzia că gestiunea deșeurilor necesită adoptarea unor măsuri specifice, adecvate fiecărei faze de eliminare a deșeurilor în mediu, aici fiind menționate:

- participarea la crearea unui sistem flexibil de educație și instruire ecologică, ecologizarea întregii societăți;
- implementarea unei rețele informaționale de colectare, sistematizare și difuzare în interior și exterior a informației de mediu, crearea bazei de date pe anumite domenii;
- facilitarea accesului liber la informație și la valorificarea întregului stoc informațional acumulat în instituțiile statale științifice;
- editarea buletinelor, pliantelor, foilor volante, ziarelor, revistelor de profil ecologist;
- organizarea expedițiilor ecologice cu implicarea tineretului la nivel local, național și internațional;
- participarea și organizarea de simpozioane, conferințe, seminare, consfătuiri, instruirea și reciclarea publicului pe domenii ce țin de mediul natural;
- elaborarea și implementarea de proiecte, granturi, participarea la concursuri și competiții în cadrul diverselor fundații naționale și internaționale;
- fondarea organizațiilor, unităților de diferit profil economic, cu drept de personalitate juridică, ale căror venituri să contribuie la realizarea obiectivelor și scopurilor statutare a *SalvaEco*;
- colaborarea, cooperarea și dezvoltarea relațiilor dintre organizațiile guvernamentale și neguvernamentale de peste hotarele Moldovei;
- conectarea *SalvaEco* la sistemele informaționale de mediu naționale, regionale, internaționale;
- implicarea publicului în expertiza obștească, în implementarea conceptului de dezvoltare durabilă, în luarea deciziilor ce vizează mediul înconjurător, în crearea unui sistem de supraveghere obștească a implementării și respectării legislației ecologice;
- inițierea de cercetări ecosociologice și referendumuri locale și naționale în probleme de mediu;
- organizarea și desfășurarea acțiunilor în favoarea conservării naturii, împăduririi, pentru protecția atmosferei, solurilor și apelor, reducerii deșeurilor și depozitarea lor conform standardelor ecosanitare, curățirii izvoarelor și fântânilor, ocrotirii faunei și florei, biodiversității, monumentelor naturii, de istorie, cultură, arhitectură, paleontologie, arheologie;
- crearea monitoringului de mediu;
- organizarea de campanii publicitare pentru ridicarea prestigiului și pentru finanțarea corespunzătoare a instituțiilor publice preocupate de problemele protecției mediului ambiant.

Respectarea acestor măsuri trebuie să facă obiectul activității de monitoring a factorilor de mediu afectați de prezența deșeurilor.

Bibliografie:

1. Surse și factori de poluare chimici în diferite medii industriale. Ciobanu Domnica, Popa Sorin. Editura Tehnica – INFO. Chișinău, 2002.
2. Ecologie teoretică. Bogdan Stugren. Ed. Sarmis Cluj-Napoca, 1994.